

TIJDSCHEFT
VOOR
LARE
MET
CU.CAP.
VORMGEVING
MIGW
ARE
ET
U.CAP.

402203

4

DESIGNPRIJS ROTTERDAM 1993

30,480 KG. de nominaties

67,200 LBS.

4,110 KG.

9,060 LBS.

26,700 KG.

58,140 LBS.

67.2 CU.M.

2,373 CU.FT.

items

Ruim tweehonderd Nederlandse ontwerpers dongen mee naar de Designprijs Rotterdam 1993. Zij zonden samen meer dan driehonderd produkten in, die in 1992 op de markt waren gebracht: camera's, fietsen, stoelen, gordijnen, boeken, affiches, hoeden, schoenen, sieraden, glaswerk, vazen en ook inrichtingen van winkels, cafés, restaurants en tentoonstellingen...

DESIGNPRIJS ROTTERDAM 1993

Vijf commissies van deskundigen selecteerden vijftwintig produkten, die nu staan tentoongesteld in de KunstHAL in Rotterdam. Op 20 februari aanstaande zal Wim Crowwel, directeur van Museum Boymans-van Beuningen bekendmaken welk van deze vijftwintig produkten de Designprijs Rotterdam 1993 krijgt. Deze prijs van veertigduizend gulden wordt diezelfde dag uitgereikt door burgemeester Peper. Dit is de eerste keer dat deze prijs wordt uitgereikt, zij zal vanaf nu elk jaar opnieuw worden uitgelooft. Het niveau van de inzendingen was goed. In de categorie Industrieel Ontwerpen (scheerapparaten, medische apparaten, pannen, e.d.) was de kwaliteit zelfs zeer goed. Na jaren op de achtergrond te hebben gefigureerd, lijkt het vak van industrieel ontwerper nu volwassen geworden en volledig geaccepteerd door het Nederlandse bedrijfsleven. De mode-inzendingen concentreerden zich vooral op de accessoires: shawls, schoenen, petten, horloges. Het ontwerp plezier, de kracht van een persoonlijke signatuur, verschuift in het mode-ontwerp naar de details; de tijd van de grote, spraakmakende collecties lijkt, althans in Nederland, even voorbij. In de Vrije Vormgeving, bij uitstek het terrein van de ontwerper/kunstenaar, viel het grote aantal sieraden op dat was ingezonden. Nederland kent van oudsher een rijke traditie op dit terrein en de sieraadontwerpers blijken nog steeds gewend te zijn zich actief te presenteren. Alleen bij Visuele Communicatie (boeken, affiches, huisstijlen, e.d.) viel het aantal inzendingen enigszins tegen. Maar Nederland staat in binnen- en buitenland bekend om zijn grafische produkten, en de kwaliteit van de genomineerden in deze sector staat buiten kijf.

De vijf nominatiecommissies hanteerden dezelfde criteria. Natuurlijk moesten de produkten technisch en functioneel meer dan goed zijn. Daarnaast moest een produkt, wilde het worden geselecteerd voor de Designprijs Rotterdam, duidelijk iets toevoegen aan wat reeds bestaat en bovenal mooi zijn. Over smaak valt te twisten, en de individuele leden van de commissies hebben dat ook met overgave gedaan. Het resultaat van die strijd staat op de pagina's hierna.

De Designprijs Rotterdam 1993 wordt op zaterdag 20 februari in de KunstHAL in Rotterdam uitgereikt. Deyan Sudjic uit Engeland, Denis Santachiara uit Italië en Sébastien de Diesbach uit Frankrijk zullen dan bekendmaken welk produkt zij hebben uitverkoren en waarom. Daaraan voorafgaand zullen o.a. Reinhold Ludwig uit Duitsland, Mario Trimarchi uit Italië en Michaël Zeeman uit Nederland hun visie op Dutch Design anno 1992 geven.

Guus Bakker, Rotterdamse Kunststichting

'Een prachtige dwarsdoorsnede

WIM CROUWEL voorzitter van de internationale jury

van een goed designjaar'

'Er is prachtig ingezonden voor de prijs. Als voorzitter van de internationale jury kan ik geen voorkeur uitspreken, maar als totaal vind ik dat de 25 inzendingen een meer dan behoorlijke dwarsdoorsnede geven van de actuele Nederlandse vormgeving.'

Wim Crowwel, directeur van Museum Boymans-van Beuningen, Rotterdam geeft zijn mening over inhoud, functie, nut en gewicht van de eerste Designprijs Rotterdam 1993.

→ 'De laatste tien jaar had ik wel 'ns moeite met de Nederlandse vormgeving. Ik vond namelijk dat wij hier nogal stijfjes reageerden, vergeleken met post-moderne stromingen en de ongebreidelde fantasie van het buitenlandse design. Ingehouden vormen ontwerpen, ja, daar zij wij heel goed in. Dat zal ons calvinistische karakter wel weer zijn. Wij zijn niet zo vrij als de Italianen bijvoorbeeld. Maar gelukkig, onze geserreerde houding begint bij te trekken. Dat zie je ook aan die inzendingen. Over de kwaliteit kunnen we best optimistisch zijn. Er zitten hele bekende, voor de hand liggende produkten bij. Maar dat zijn dan ook zulke toppers dat ze het verdienen hier ook te zijn. Verder zijn er ook voor mij - ik weet meer van grafische vormgeving dan van mode en accessoires - totaal verrassende voorwerpen, waarvan ik ook heel blij ben dat we ze hebben. Goed, je zou willen dat bepaalde categorieën beter vertegenwoordigd zouden zijn geweest. En het hangt er altijd vanaf wie wat inzendt, natuurlijk. Maar over het algemeen is de nieuwste Nederlandse vormgeving duidelijk vrijer, eclectischer en minder dogmatisch dan voorheen. Misschien komt dat wel door de Europeanisering en het meer multi-cultureel

worden van onze samenleving. Industriële vormgeving blijft natuurlijk aan een volstrekt eigen eisenpakket gebonden, waardoor zij per definitie dogmatischer is dan de vrije vormen: sieraden en dergelijke. Toch vind ik dat er ook op dat gebied 'herkenbare Nederlandse dingen' uitkomen.

Hoe het buitenland reageert op Nederlandse vormgeving, tja daar heb ik eigenlijk geen idee van.

Eigenlijk zie je pas in niet-Nederlandse publikaties hoe we ons werkelijk ten opzichte van het buitenland verhouden: een gebouw van Ben van Berkel, dat in Domus staat bijvoorbeeld of Blueprint, dat Nederlandse grafische vormgeving presenteert.

Daarom is het van groot belang dat de expositie een goed overzicht van al die verschillende genomineerde produkten kan geven, zonder dat het in een soort rommelmarkt ontaardt. Want de expositie levert publikaties in de pers op, die uiteindelijk internationaal weer doorklinken.

Maar ook binnenslands moet die prijs status krijgen, zoals de in Engeland hoog aangeslagen Prince Philip Award voor design dat heeft. Bekroonde bedrijven mogen die toekenning drie jaar in hun briefhoofd voeren. Wij hebben natuurlijk hier ook de ION-bekroningen, waar fabrikanten de laatste jaren steeds meer naar uitkijken. Het Amsterdamse Fonds voor de Kunst kent de Kho Liang le prijs toe en de Roëllprijs van het Prins Bernhard Fonds bekroont eens in de zoveel jaar een vormgever. De Designprijs Rotterdam hoort er zeker bij. Al is het alleen maar om de industrie te winnen voor vormgeving als zodanig. Dat werkt natuurlijk nog sterker als de prijs traditie wordt. Rotterdam moet daarvoor erg zijn best blijven

doen. Je hoopt natuurlijk ook op een soort Ako-effect: dat de Designprijs een groot publiek zal gaan aanspreken. Ten dele lukt dat wel. Bepaalde categorieën interesseren zich voor herkenbare gebruiksvoorwerpen. Voor bepaalde decoratieve produkten ligt dat - denk ik - wat moeilijker.

Maar ook bij een jong publiek bestaat een groeiende interesse voor vormgeving.

Die veertigduizend gulden voor een 'personality', de uiteindelijke winnaar, kun je theoretisch natuurlijk ook uittrekken voor werkbeurzen om bijvoorbeeld prototypes te ontwikkelen. Zou nuttig kunnen zijn, maar de industrie stimuleer je daar toch niet echt mee.

Een groot deel van de inzendingen is in eigen beheer door de ontwerper gemaakt en vraagt dus om uitvoering door een fabrikant of een ander soort opdrachtgever, die je met deze prijs wakker schudt. Deze formule is dus zo onverstandig nog niet.

Ontwerpers help je nu met 'transferpunten': beurzen en dit soort presentaties, waar ze de industrie kunnen treffen. Bij de TH Delft, waar ik vroeger doceerde, merken we ook dat we met onze 'know how' op het gebied van industrieel ontwerpen de industrie van dienst konden zijn. Tegenwoordig zetten Technische Universiteiten zelf zulke transferpunten op.

Ik denk echter dat ook het Vormgevingsinstituut zich daar als tussenpersoon mee bezig zou moeten gaan houden.

Want het blijft natuurlijk jammer dat Economische Zaken met hun kennis van zaken uit de voorbereidingen voor het instituut stapte. Het is namelijk een feit dat de industrie liever met haar confraters te maken heeft.

Het Vormgevingsinstituut in

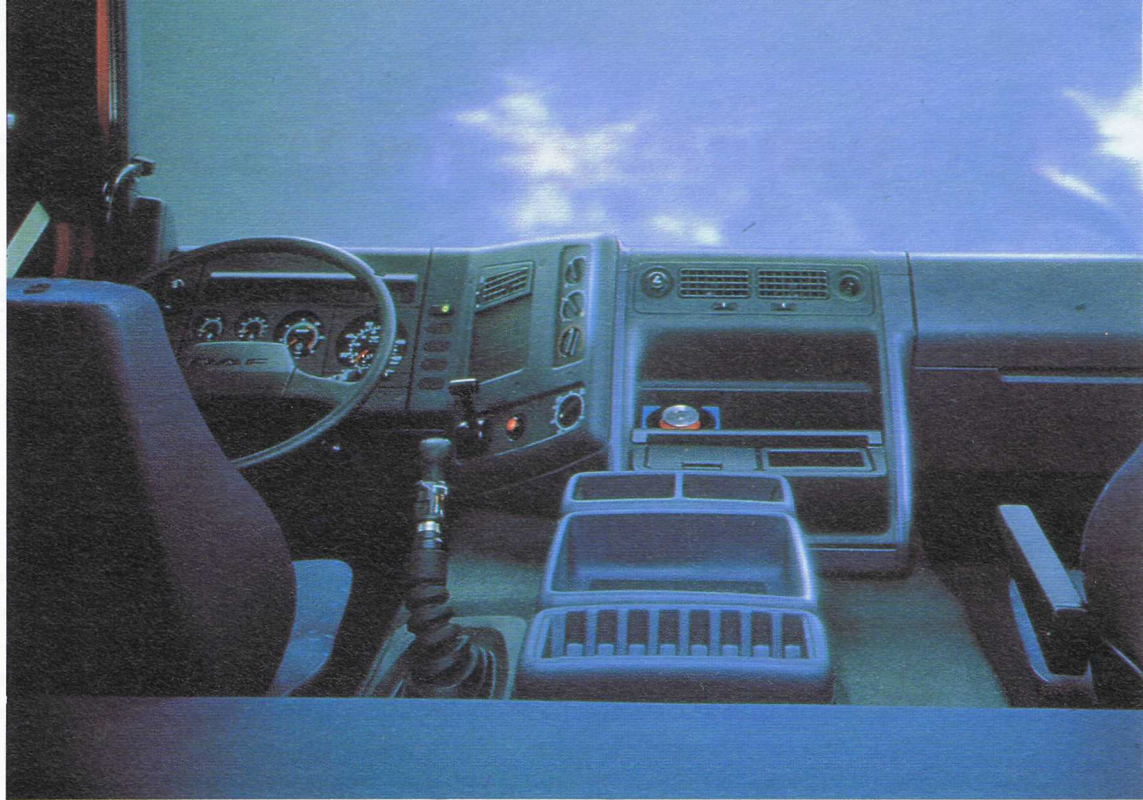
Amsterdam zou ook een goede band moeten krijgen met deze productprijs. Rotterdam heeft het als vestigingsplaats verloren van Amsterdam, maar daarom kunnen ze nog wel samenwerken op dit gebied.

Wat er straks met zo'n Designprijs-bekroning gebeurt, hangt uiteraard van het karakter van het produkt af. Naarmate het 'dichter bij de mensen' is en daarbij redelijk betaalbaar kan het een gadget, een hebbedingetje worden. Dat is helaas de prijs van succes. Eerst koopt een kleine groep ingewijden het. Vervolgens raakt het in de mode, het wordt gemeengoed en dan begint de afvalrace. Binnen een mum van tijd kun je het op iedere hoek van de straat kopen en gaat het ding je de keel uithangen: een verschrikkelijk proces. Dat gevaar bestaat inderdaad ook bij een hier bekroond produkt, maar dat mag geen reden zijn om zo'n wedstrijd dan maar na te laten. Je staat in deze tijd immers midden in dat soort ontwikkelingen.

Wat ik zelf mooi vind kan ik als onpartijdig voorzitter niet vertellen. Persoonlijk liggen mijn bronnen in het Functionalisme uit de periode 1925-1930. Maar dat betekent niet dat er daarom niets voor mij bij zit. Ik val duidelijk op twee prachtige produkten, die genomineerd zijn...

Ja, 1992 was een erg goed designjaar voor Nederland.'

opgetekend door: Chris Reinewald, met dank aan Max Bruinsma.



INDUSTRIEEL ONTWERPEN

Vierenzestig inzendingen, vijf nominaties, geselecteerd door Jan Jacobs, hoogleraar Vormgeving aan de TU Delft, Huibert Groenendijk, industrieel ontwerper bij Proforma Rotterdam, en Ed van Hinte, redacteur bij het tijdschrift Industrieel Ontwerpen.

THORAVISION. EEN NIEUW APPARAAT VOOR BORSTONDERZOEK VAN PHILIPS
Bij medische apparatuur mag het personeel niet in de war raken bij het bedienen van de knoppen, en het uiterlijk van het apparaat moet de patiënt zo min mogelijk afschrikken.
Khodi Felz, Jan Roelof Kortstra en Carolien de Brouwer ontwierpen een röntgenapparaat, waarin een optimaal evenwicht is bereikt tussen helderheid, functionaliteit en rust.

Foto: Philips Medical Systems



ROBIN. VIER PANNEN VOOR DE HEMA

Na het succes van 'le lapin', de fluitketel, ontwierp Nikolaï Carels in dezelfde sfeer vier pannen van roestvrij staal met handgrepen van beukehout (van het staal geïsoleerd door de kunststof melamine). Een handig afgiet-systeem is speciaal voor deze gelegenheid ontwikkeld. Een mooi produkt, voor een deel van de markt waar design niet vanzelfsprekend is.

Foto: Rimi Jansen

DE CABINE VAN DE DAF 75/85

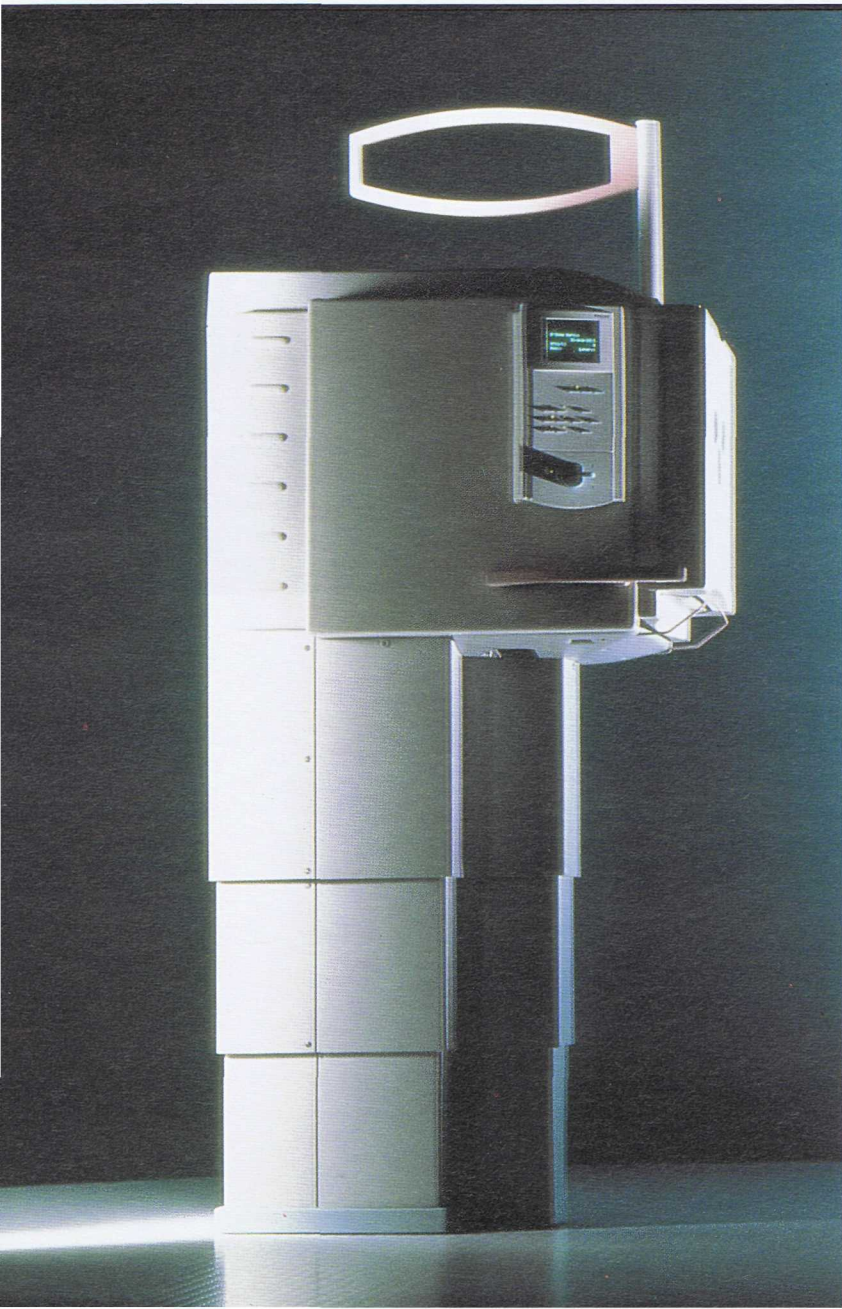
Het DAF Design Centre ontwierp een nieuwe cabine waarin traditie en vernieuwing, aërodynamica, functionaliteit en bovenal karakter hand in hand gaan. Karakteristiek en functioneel zijn de rechthoekige stijl en de grote ramen. De schuine kozijnen aan de zijkant zijn traditioneel DAF. Het interieur straalt rust en zakelijkheid uit. De zorgvuldig gebogen hoeken en de terugwijkende voorruit zijn essentieel voor een lage luchtweerstand. Binnen in de cabine zijn meerdere mogelijkheden om cassettes, dozen en een koelkast 'aan te klikken'. Degelijk vakwerk, ongewoon goed en de mooiste vrachtwagencabine van dit moment.

Foto's: DAF nv

MULTICAM 2000. EEN ELECTRONISCHE CAMERA VOOR KNIE-OPERATIES

Technische apparaten hebben een behuizing nodig. De meest voor de hand liggende behuizing is een doos. En de doos die Marcel Vroom van het bureau Landmark heeft ontworpen voor Alphatron Medical Systems bv is de mooiste doos sinds jaren. Hij straalt rust uit, de bediening is duidelijk en hij oogt als een gebouw.

Foto: Pieter Vandermeer



EEN NIEUWE BIDON. DE HOPPER

Het bureau Ninaber/Peters/Krouwel heeft voor Tacx een bidon ontwikkeld met een revolutionaire vorm.

Geen gladde lijnen, geen suggestie van aërodynamica, maar een robuuste fles met een uiterst handig mondstuk.

Ook de clip, waarmee de bidon op het frame wordt bevestigd, vormt in tegenstelling tot andere bidons één geheel met de fles.

Foto: Gerrit Schreurs

VILLA HÄRTEL DOOR BEN VAN BERKEL
 Villa Härtel in Amersfoort is net als vroeger nog steeds een statig pand. Het restaurant heeft een nieuwe serre, ingericht door Van Berkel. Hij 'leest' het oude gebouw en maakt er een nieuw gebouw van. Eveneens bijzonder aan de inrichting is dat zij zich niet beperkt tot een vloer, een plafond en vier wanden, maar ook diagonalen suggereert, die nieuwe ruimte creëren. De afwerking is soms pijnlijk nauwgezet, maar altijd mooi.

Foto's: Héléne Binet



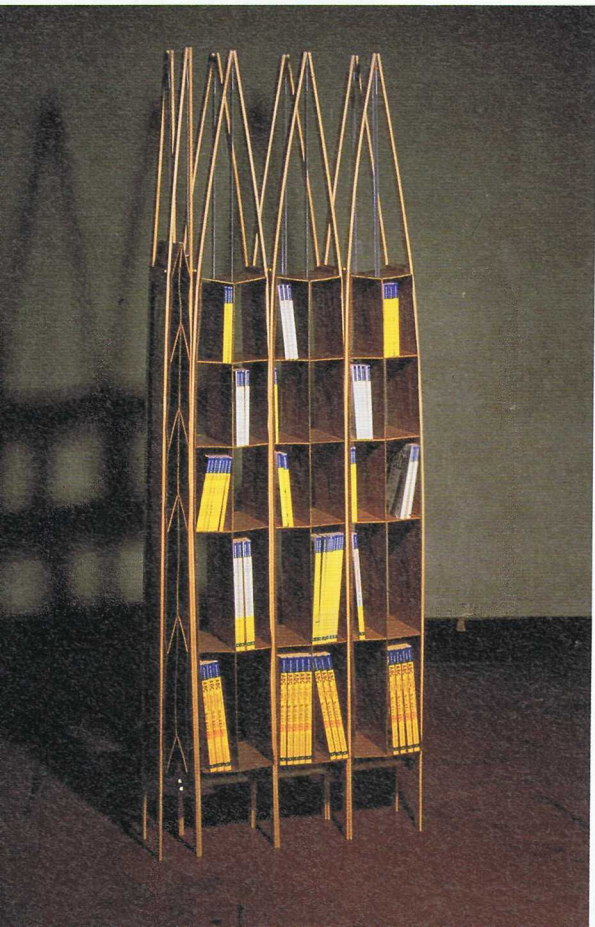
INTERIEUR EN INTERIEURPROJECTEN

Zestig inzendingen, vijf nominaties, geselecteerd door Rennie Ramakers, hoofdredactrice van het tijdschrift *Industrieel Ontwerpen*, Hans van der Markt, ontwerper en docent aan de Academie Industriële Vormgeving Eindhoven, en Bart Lootsma, redacteur van *De Architect*.



BOEKENKAST VAN KONINGS EN BEY
 Ingeklapt is de kast amper tien centimeter breed, gevuld met boeken heeft zij de normale breedte van bijna een meter. De boekenkast van Koningen en Bey is geboren uit het idee de kast aan te passen aan het aantal boeken. In de uitwerking levert dat een vernuftig staaltje ontwerpwerk op. De kastvorm refereert aan gotische kathedralen, een dorp vol huizen, of simpelweg een geïmproviseerde kast vol boeken. Gemaakt van ahornhout en papier is deze kast werkelijk verbluffend in haar openheid, zeker als men haar vergelijkt met de volumineuze bouwwerken, die boekenkasten meestal zijn.

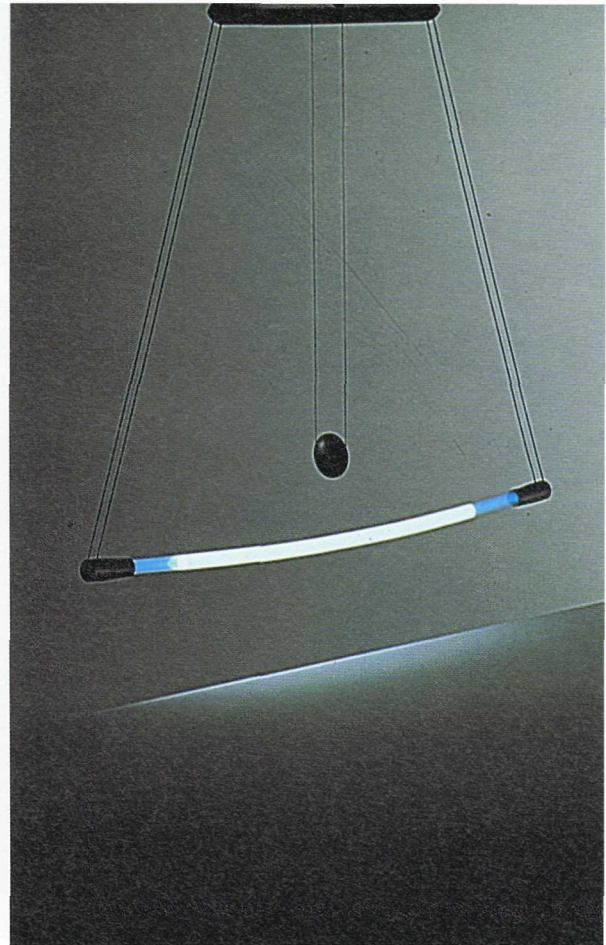
Foto: Rob Goedewagen



LAZZURRO VAN FRANS VAN
NIEUWENBORG

Net zoals in de jaren zeventig, zijn deze lampen ontworpen vanuit de lichtbron: in dit geval de tl-buis die het in de huiskamer nooit heeft gemaakt. Maar nu kan het licht gedimd worden, en een nieuw technisch procédé maakt het mogelijk de buis licht te buigen. Nieuw is eveneens dat een deel van de coating is verwijderd, wat aan de uiteinden een blauw lichtschijnsel oplevert. Het resultaat is een elegante lamp, abstract van vorm en verder zeer terughoudend vormgegeven. Temidden van de huidige overvloed aan lampekapsjes, wapperende vaantjes en dominante armaturen vormt de Lazzurro van Van Nieuwenborg een weldadig rustpunt.

Foto: Gerrit Schreurs en Nathalie van Dinther



COUPLE. EEN VAAS VAN MARCEL
WANDERS

Twee stenen, twee vazen, twee houten balkjes en een koperen staaf vormen de vaas van Marcel Wanders. De vazen zijn 'geleend' van Tichelaars Aardewerk Fabrieken, de stenen zouden uit een willekeurige Gamma kunnen komen. Wat hebben die met elkaar te maken? Niets. En toch horen de kalkzand stenen en de vazen bij elkaar. Het is driedimensionaal, maar eigenlijk is het poëzie.

Foto: Henk-Jan Kamerbeek

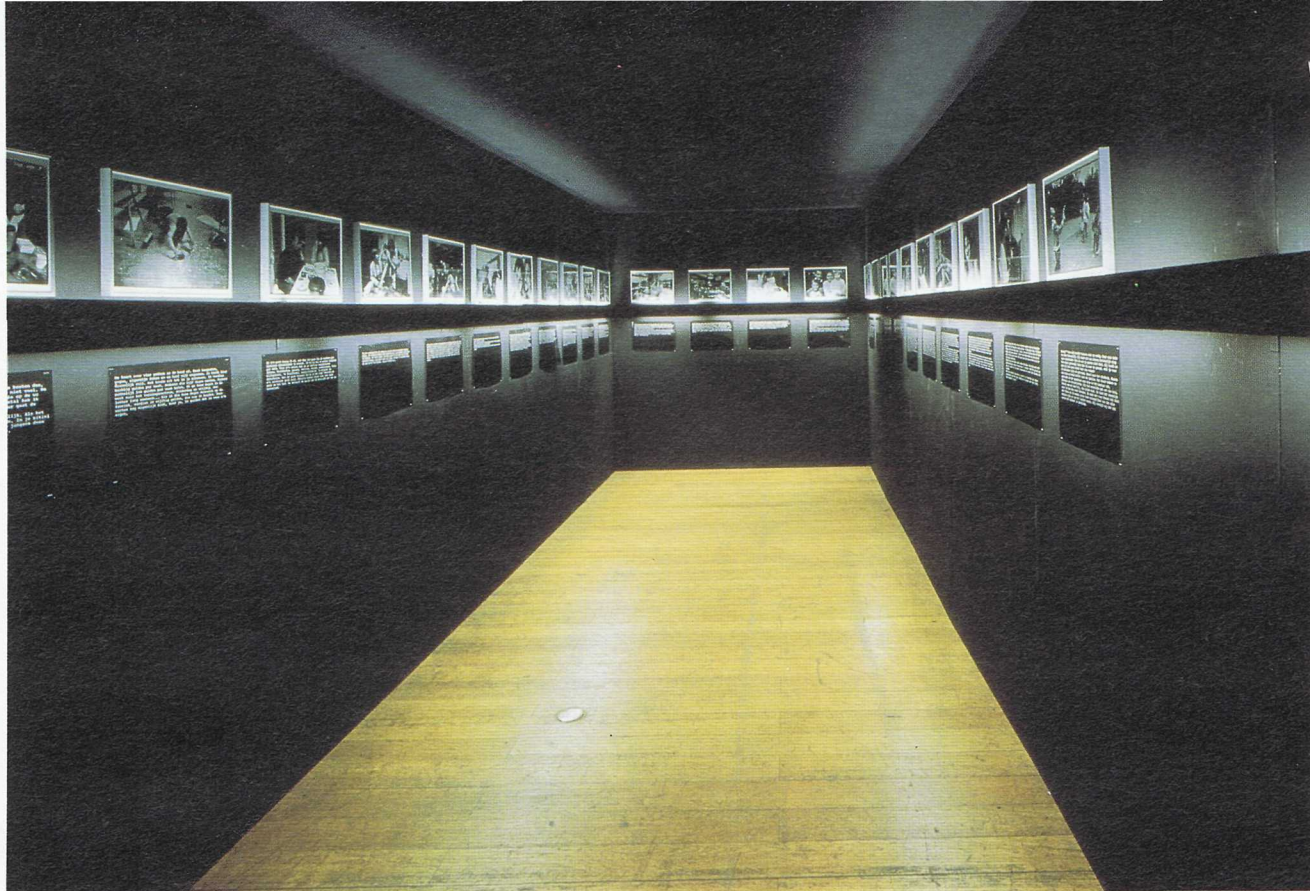
WANDELKROK TC VAN RUUD-JAN KOKKE

Een wandelkruk is een kruk die je kunt oppakken en meenemen.

Deze lichtgewicht-kruk oogt licht en is sterk. De kruk heeft een bescheiden vormgeving: zij geeft voorrang aan alles om zich heen. Maar wie goed kijkt ziet schoonheid in eenvoud. En stapelbaar.

Foto: Fotostudio Voorhuis





VISUELE COMMUNICATIE

Vijftig inzendingen, vijf nominaties, geselecteerd door Willem Kars, creatief directeur van Hard Werken bv, Hugues Boekraad, studieleader aan de Jan van Eyck Academie in Maastricht, en Frans van Spaandonk, algemeen manager bij Delta Expo.

toekomst (v.; -en), **1** tijd die nog komen moet: *de toekomst behoort aan de jeugd; welke vrijheid hebben we dan te verwachten van het wordende verleden dat we toekomst noemen* (Van Zomeren); *kun je iemand aardig vinden vanwege alle toekomst die hij ooit voor zichzelf uitstippelde* (Vrij Nederland); *de toekomst voorspellen*; (met nadere bepaling) *in een nabije, een verre toekomst; in de naaste toekomst*, op korte termijn; (in Belg.) *in of voor de toekomst*, in het vervolg, van nu af, voortaan; **2** gunstige vooruitzichten: *er zit toekomst in dat vak; die zaak heeft geen toekomst*, kan niet vooruitgaan, winstgevend worden; *wij hebben een beetje genoeg van al die prachtige toekomst, al die utopia's* (Peter Schat); **3** toekomstig (levens)lot: *een mooie toekomst is voor hem weggelegd; onze toekomst staat op het spel*; **-beeld** (o.), beeld uit de toekomst, voorstelling die men zich van de toekomst maakt; **-belofte** (v.), dat wat de toekomst schijnt te beloven; **-bespiegelingen** (mv.), bespiegelingen over de toekomst (i): *zich overgeven aan toekomstbespiegelingen*; **-bewust** (bn.), steeds met de toekomst (i) rekening houdend: *toekomstbewuste leraren, die hun leerlingen met computers leren werken*; **-denker** (m.), futuroloog; **-droom** (m.), mooie voorstelling die men zich maakt van de toekomst; **-fantasie** (v.); **-gedachte** (v.); **-gericht** (bn.), gericht op de toekomst: *een toekomstgericht beleid*; **-ideaal** (o.); **-idee** (v.).

Lexicon romein, cursief, vet corps 7/7,5

Eaehgnps

Lexicon romein corps 36

Eaehgnps

Lexicon cursief corps 36

Eaehgnps

Lexicon vet corps 36

DE HUISSTIJL VOOR DE KUNSTHAL
DOOR TEL DESIGN

Hier wordt een bekende beeldtaal hergebruikt. Als beeldmerk heeft Ronald van Lit een herkenbaar no-nonsense pictogram gekozen dat recht doet aan de opvatting dat de KunstHAL een kunstoverslagbedrijf is. Niet alleen de gedrukte toepassingen, maar vooral die op en in het gebouw zelf, geven blijk van durf bij zowel ontwerper als opdrachtgever. Ondanks het geleende karakter heeft de KunstHAL hiermee een huisstijl die opvalt in de kunstensector en (voorlopig?) enig is in zijn soort.

HET BINNENWERK VAN HET
VAN DALE GROOT WOORDENBOEK DER
NEDERLANDSE TAAL

Ben van Bercum verzorgde het binnenwerk van de Grote Van Dale en mede op zijn verzoek ontwierp Bram de Does een nieuwe 'woordenboek-letter'. Essentieel in een woordenboek is de hiërarchie tussen woorden, woorddelen, woordcombinaties, etc. Die moet duidelijk worden in een letter, die zo klein mogelijk moet zijn. Zo'n letter ontwikkelen en vervolgens goed toepassen, pagina na pagina, is een kunst. Het contrast tussen bij voorbeeld romein en cursief is buitengewoon groot. De indeling van de pagina doet de rest en samen levert dat een nieuw, helder beeld.

Foto: Van Dale Lexicografie